

Vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2028

KH 17.11.2025 § 312
508/02.02.00/2025

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelma-kausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Äänekosken kaupungissa taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta, josta ensimmäinen vuosi on sitova talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvioasetelma ja sitovuustaso

Talousarvioasetelma muodostuu kaupunginvaltuuston hyväksymän toimialue- ja lautakuntajaon pohjalle. Toimialat jakaantuvat yhden tai kahden lautakunnan alueisiin, jotka jakaantuvat edelleen vastuualueisiin ja tulosalueisiin. Kaupunginvaltuustolle talousarvion sitovuustaso esitellään hyväksyttäväksi vastuualueetasolla tarkastuslautakunnan, työllisyysaluelautakunnan, opetus- ja kasvatustaloustalokunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan, kaupunkirakennelautakunnan ja ympäristölautakunnan osalta. Keskushallinnon osalta talousarvion sitovuus on kaupunginhallituksen tasolla (pl. tarkastuslautakunta).

Valmistelu

Kaupunginhallitus antoi 1.9. vuoden 2026 talousarvion laadintaohjeen ja alustavat määräraahakehykset. Valtuuston talousarvioseminaarit pidettiin 11.9. ja 27.10. Kaupunginhallituksen talousarvioseminaari pidettiin 29.9.2025. Toimialat valmistelivat talousarvioesityksensä ja lautakuntakäsittelyt olivat lokakuussa. Lautakuntien esitykset perustuivat pääsääntöisesti annettuihin määräraahakehyksiin. Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus pohjautuu pitkälti lautakuntien esityksiin.

Henkilöstö

Äänekosken kaupungin henkilöstöpoliittiset linjaukset ulottuvat vuoteen 2028. Henkilöstöpoliittisissa linjauksissa määritellään Äänekoski-ilmiöön pohjautuvat tavoitteet henkilöstön ja työyhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseen, osaavan työvoiman saatavuuteen (veto- ja pitovoima), osaamisen kehittämiseen sekä johtamiseen ja esihenkilötyöhön.

Tärkeimmät toimenpiteet on koottu kolmen kärkitavoitteen alle, jotka ovat:

- hyvä työelämä
- kestävä työympäristö
- sujuva ja vaikuttava työ

Henkilöstöresurssien sopeuttamista muuttuvaan toimintaympäristöön jatketaan. Talousarvioon ei sisälly henkilöstön irtisanomisia. Talousarvio sisältää kuitenkin muutoksia organisoitumisessa ja rakenteissa. Vähennämme päällekkäistä johtamista ja tehostamme toimintaamme jatkuvasti.

Vuonna 2026 jatketaan henkilöstöresurssien kohdentamista oikea-aikaisesti oikeisiin paikkoihin sekä huolehditaan työhyvinvoinnista. Näin varmistetaan osaltamme kaupungin asukkaille hyvät ja laadukkaat palvelut.

Toiminnan tulot ja menot

Toimintatulot sisältävät myynti-, maksu- ja muut toimintatulot sekä saadut tuet ja avustukset. Toimintatulojen arvioidaan laskevan vuoden 2025 alkuperäisestä talousarviosta 0,6 milj. eurolla (-3,7 %). Toimintatuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 23,5 milj. euroa.

Vuoden 2026 talousarvion toimintamenot ovat 78,1 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat 0,1 milj. euroa (0,1 %) vuoden 2025 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

- Henkilöstömenot kasvavat yhteensä noin 0,1 milj. euroa (0,3 %) vuonna 2026. Palkat ja palkkiot kasvavat 0,2 milj. euroa (0,7 %) ja työnantajan sivukulut kasvavat 0,1 milj. euroa (0,9 %) vuoden 2025 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Sivukuluihin budjetoidun Kevan tasausmaksun suuruus on 0,1 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2025. Työllisyysalueen palkat ja palkkiot ovat 3,2 milj. euroa ja työnantajan sivukulut 0,7 milj. euroa ja yhteensä ne kasvavat 0,9 % vuoteen 2025 verrattuna. Ilman työllisyysaluetta henkilöstömenot kasvavat 0,1 milj. euroa (0,3 %).
- Henkilöstömenoihin on budjetoitu sopimusten mukaiset korotukset: yleiskorotus 2,27 % 1.8.2026 alkaen ja järjestelyerä ja palkkaohjelman mukainen korotus yhteensä 0,6 % 1.10.2026 alkaen.

- Palvelujen ostojen arvioidaan kasvavan 0,4 miljoonaa euroa (1,7 %) vuoden 2025 tasosta ja ne ovat 25,1 milj. euroa.
- Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin budjetoidaan 6,8 milj. euroa vuodelle 2026, mikä on 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.
- Vuodelle 2026 budjetoidaan kotitalouksille myönnettäviin avustuksiin 1,2 milj. euroa ja yhteisöille myönnettäviin avustuksiin 4,0 milj. euroa. Yhteensä avustuksiin budjetoidaan 5,3 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.
- Muihin toimintamenoihin budjetoidaan 4,7 miljoonaa euroa vuodelle 2026, mikä on 0,8 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Muissa toimintamenoissa leasingvuokramenot vähenevät 0,7 milj. euroa.

Vuoden 2026 toimintakatteen arvioidaan olevan -54,6 miljoonaa euroa, mikä on 0,7 miljoonaa euroa (1,2 %) suurempi kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotuloennusteet vuosille 2026 – 2028 perustuvat Kuntaliiton syyskuussa 2025 laatimaan veroennustekehikkoon. Verotulojen määräksi ennustetaan 47,1 miljoonaa euroa vuonna 2026 mikä on 0,9 miljoonaa euroa (-2,0 %) vähemmän vuoden 2025 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna (48,1 milj. €).

- Kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 35,4 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 miljoonaa euroa (0,5 %) enemmän kuin vuoden 2025 alkuperäisessä talousarviossa on arvioitu. Tuloveroprosentti vuodelle 2026 on 9,4 %.
- Yhteisöveron määräksi on arvioitu 3,6 miljoonaa euroa, joka on 1,5 miljoonaa euroa (-29,3 %) vähemmän kuin vuoden 2025 alkuperäisessä talousarviossa.
- Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2026 arvioidaan 8,1 miljoonaa euroa, mikä on 4,9 % enemmän kuin vuoden 2025 alkuperäisessä talousarviossa. Kiinteistöveroprosentit ovat vuonna 2026 samat kuin vuonna 2025.

Vuoden 2026 arvioidut valtionosuudet ovat yhteensä 10,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 valtionosuuksien arvioitu kokonaismäärä on 11,5 miljoonaa euroa, joten valtionosuudet vähenevät 0,8 miljoonaa euroa (-7,1 %) vuodesta 2025.

Lopulliset päätökset kuntien valtionosuuksista vuodelle 2026 tehdään joulukuussa 2025, joten mahdolliset muutokset käsitellään talousarviomuutoksena vuonna 2026.

Rahoitustulot ja -menot

Korkotulojen osuus vuoden 2026 talousarvioon suunnitellaan 0,7 miljoonaa euroon. Korkotulot ovat 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Muihin rahoitustuloihin budjetoidaan 1,7 miljoonaa euroa vuodelle 2026, mikä on 0,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa.

Vuosikate, poistot ja tilikauden tulos

Vuonna 2026 vuosikatteen ennustetaan olevan 4,7 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaan vuosikate kattaa poistoista 57,29 %.

Vuodelle 2026 suunnitelman mukaiset poistot ovat 8,3 miljoonaa euroa, eli yhtä paljon kuin vuoden 2025 talousarviossa. Lisäpoistoihin ei budjetoida määrärahaa vuodelle 2026.

Vuoden 2026 tilikauden tulokseksi ennakoidaan 3,5 miljoonaa euroa alijäämää. Kun huomioidaan vuoden 2024 tilinpäätöksessä kertynyt ylijäämä (10,3 miljoonaa euroa) ja vuoden 2025 ennustettu tulos (alijäämää 2,4 miljoonaa euroa), on Äänekosken kaupungin kertynyt ylijäämä vuoden 2026 tilinpäätöksen jälkeen 4,4 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vuodelle 2026 on suunniteltu noin 10,8 miljoonan euron nettoinvestoinnit (hyväksytyt erilliskohteet 1,5 milj. euroa, hyväksytyjen erilliskohteiden muutokset 6,7 milj. euroa, uudet erilliskohteet 0,6 milj. euroa ja investointiniput 2,0 milj. euroa).

Vuoden 2026 talonrakennuksen isoimpia investointeja ovat Suolahden uimahallin peruskorjaus, museon peruskorjaus ja Suolahden yhtenäiskoulun vanhan osan ilmavaihtojärjestelmän parannus. Kunnallisteknisen puolen isoimpia investointeja ovat Likolahdenkadun peruskorjaus, Henttalan alueen liikennejärjestelyt sekä Palomäenkadun ja Äänenimentien liittymäjärjestelyt. Lisäksi investoidaan vanhojen katujen päällystekorjauksiin. Puistojen ja yleisten alueiden osalta jatketaan mm. uimarantojen, leikkipuistojen ja viheralueiden kunnostamista. Lisäksi kunnostetaan kaupungin kiinteistöjen piha-alueiden valaistuksia ja parannetaan esteettömyyttä. Muista maanrakennushankkeista toteutetaan mm. Koulunmäen yhtenäiskoulun pysäköintialue, trailereiden säilytyspaikka ja kiertotalouspuisto. Lisäksi jatketaan lähiliikuntapaikkojen kunnostamista. Investointiosassa on huomioitu jäähallin kaupan siirtyminen vuodelta 2025 vuodelle 2026.

Rahoituslaskelma

Kaupungilla arvoidaan olevan pitkä- ja lyhytaikaisia lainoja vuoden 2026 lopussa yhteensä 73,7 milj. euroa, joten lainakanta kasvaa 6,1 milj. euroa vuonna 2026. Lainaa arvoidaan olevan vuoden 2026 lopussa noin 4 213 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelma 2027 - 2028

Taloussuunnitelma on laadittu pääasiassa indeksikorotusolettamusten pohjalle. Verotulot on arvioitu vuosille 2027 - 2028 Kuntaliiton veroennustekehikon perusteella. Valtionosuudet on huomioitu Valtiovarainministeriön painelaskelman mukaisesti.

Vuosikatteen vuosina 2027 – 2028 ovat noin 5,3 – 7,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2026 tulos näyttäisi muodostuvan 3,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Myös taloussuunnitelmavuodet 2027-2028 näyttäisivät muodostuvan alijäämäisiksi.

Valmistelija	Talousjohtaja Tapani Hämäläinen, puh. 0400 115 256
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Tuononen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus: 1) päättää ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy liitteenä olevan talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2028; ja 2) valtuuttaa talousjohtajan tekemään talousarvioon teknisluonteisia tarkistuksia.
Päätös	Hyväksyttiin. ----- Merkittiin, että tämä asia käsiteltiin kokouksen viidentenä asiana. -----